विकिस्रोतः

ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ 03/അധ്യായഃ 29

ലക്ഷ്മണകൃതരാമശോകസാന്ത്വനമ്

വ്യാസ ഉവാച

തദാകർണ്യ വചോ ദുഷ്ടം ജാനകീ ഭയവിഹ്വലാ .

വേപമാനാ സ്ഥിരം കൃത്വാ മനോ വാചമുവാച ഹ .. 1 ..

പൗലസ്ത്യ കിമസദ്വാക്യം ത്വമാത്ഥ സ്മരമോഹിതഃ .

നാഹം വൈ സ്വൈരിണീ കിന്തു ജനകസ്യ കുലോദ്ഭവാ .. 2 ..

ഗച്ഛ ലങ്കാം ദശാസ്യ ത്വം രാമ ത്വാം വൈ ഹനിഷ്യതി .

മത്കൃതേ മരണം തത്ര ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ .. 3 ..

ഇത്യുക്ത്വാ പർണശാലായാം ഗതാ സാ വഹ്നിസന്നിധൗ .

ഗച്ഛ ഗച്ഛേതി വദതീ രാവണം ലോകരാവണമ് .. 4 ..

സോഽഥ കൃത്വാ നിജം രൂപം ജഗാമോടജമന്തികമ് .

ബലാജ്ജഗ്രാഹ താം ബാലാം രുദതീ ഭയവിഹ്വലാമ് .. 5 ..

രാമരാമേതി ക്രന്ദന്തീ ലക്ഷ്മണേതി മുഹുർമുഹുഃ .

ഗൃഹീത്വാ നിർഗതഃ പാപോ രഥമാരോപ്യ സത്വരഃ .. 6 ..

ഗച്ഛന്നരുണപുത്രേണ മാർഗേ രുദ്ധോ ജടായുഷാ .

സങ്ഗ്രാമോഽഭൂന്മഹാരൗദ്രസ്തയോസ്തത്ര വനാന്തരേ .. 7 ..

ഹത്വാ തം താം ഗൃഹീത്വാ ച ഗതോഽസൗ രാക്ഷസാധിപഃ .

ലങ്കായാം ക്രന്ദതീ താത കുരരീവ ദുരാത്മനഃ .. 8 ..

അശോകവനികായാം സാ സ്ഥാപിതാ രാക്ഷസീയുതാ .

സ്വവൃത്താന്നൈവ ചലിതാ സാമദാനാദിഭിഃ കില .. 9 ..

രാമോഽപി തം മൃഗം ഹത്വാ ജഗാമാദായ നിർവൃതഃ .

ആയാന്തം ലക്ഷ്മണം വീക്ഷ്യ കിം കൃതം തേഽനുജാസമമ് .. 10 ..

ഏകാകിനീം പ്രിയാം ഹിത്വാ കിമർഥം ത്വമിഹാഗതഃ .

ശ്രുത്വാ സ്വനം തു പാപസ്യ രാഘവസ്ത്വബ്രവീദിദമ് .. 11 ..

സൗമിത്രിസ്ത്വബ്രവീദ്വാക്യം സീതാവാഗ്ബാണപീഡിതഃ .

പ്രഭോഽത്രാഹം സമായാതഃ കാലയോഗാന്ന സംശയഃ .. 12 ..

തദാ തൗ പർണശാലായാം ഗത്വാ വീക്ഷ്യാതിദുഃഖിതൗ .

ജാനക്യന്വേഷണേ യത്നമുഭൗ കർതും സമുദ്യതൗ .. 13 ..

മാർഗമാണൗ തു സമ്പ്രാപ്തൗ യത്രാസൗ പതിതഃ ഖഗഃ .

ജടായുഃ പ്രാണശേഷസ്തു പതിതഃ പൃഥിവീതലേ .. 14 ..

തേനോക്തം രാവണേനാദ്യ ഹൃതാഽസൗ ജനകാത്മജാ .

മയാ നിരുദ്ധഃ പാപാത്മാ പാതിതോഽഹം മൃധേ പുനഃ .. 15 ..

ഇത്യുക്ത്വാഽസൗ ഗതപ്രാണഃ സംസ്കൃതോ രാഘവേണ വൈ .

കൃത്വൗർധ്വദൈഹികം രാമലക്ഷ്മണൗ നിർഗതൗ തതഃ .. 16 ..

കബന്ധം ഘാതയിത്വാസൗ ശാപാച്ചാമോചയത്പ്രഭുഃ .

വചനാത്തസ്യ ഹരിണാ സഖ്യം ചക്രേഽഥ രാഘവഃ .. 17 ..

ഹത്വാ ച വാലിനം വീരം കിഷ്കിന്ധാരാജ്യമുത്തമമ് .

സുഗ്രീവായ ദദൗ രാമഃ കൃതസഖ്യായ കാര്യതഃ .. 18 ..

തത്രൈവ വാർഷികാന്മാസാംസ്തസ്ഥൗ ലക്ഷ്മണസംയുതഃ .

ചിന്തയഞ്ജാനകീം ചിത്തേ ദശാനനഹൃതാം പ്രിയാമ് .. 19 ..

ലക്ഷ്മണം പ്രാഹ രാമസ്തു സീതാവിരഹപീഡിതഃ .

സൗമിത്രേ കൈകയസുതാ ജാതാ പൂർണമനോരഥാ .. 20 ..

ന പ്രാപ്താ ജാനകീ നൂനം നാഹം ജീവാമി താം വിനാ .

നാഗമിഷ്യാമ്യയോധ്യായാമൃതേ ജനകനന്ദിനീമ് .. 21 ..

ഗതം രാജ്യം വനേ വാസോ മൃതസ്താതോ ഹൃതാ പ്രിയാ .

പീഡയന്മാം സ ദുഷ്ടാത്മാ ദൈവോഽഗ്രേ കിം കരിഷ്യതി .. 22 ..

ദുർജ്ഞേയം ഭവിതവ്യം ഹി പ്രാണിനാം ഭരതാനുജ .

ആവയോഃ കാ ഗതിസ്താത ഭവിഷ്യതി സുദുഃഖദാ .. 23 ..

പ്രാപ്യ ജന്മ മനോർവംശേ രാജപുത്രാവുഭൗ കില .

വനേഽതിദുഃഖഭോക്താരൗ ജാതൗ പൂർവകൃതേന ച .. 24 ..

ത്യക്ത്വാ ത്വമപി ഭോഗാംസ്തു മയാ സഹ വിനിർഗതഃ .

ദൈവയോഗാച്ച സൗമിത്രേ ഭുംക്ഷ്വ ദുഃഖം ദുരത്യയമ് .. 25 ..

ന കോഽപ്യസ്മത്കുലേ പൂർവം മത്സമോ ദുഃഖഭാങ്നരഃ .

അകിഞ്ചനോഽക്ഷമഃ ക്ലിഷ്ടോ ന ഭൂതോ ന ഭവിഷ്യതി .. 26 ..

കിം കരോമ്യദ്യ സൗമിത്രേ മഗ്നോഽസ്മി ദുഃഖസാഗരേ .

ന ചാസ്തി തരണോപായോ ഹ്യസഹായസ്യ മേ കില .. 27 ..

ന വിത്തം ന ബലം വീര ത്വമേകഃ സഹചാരകഃ .

കോപം കസ്മിൻകരോമ്യദ്യ ഭോഗേസ്മിൻസ്വകൃതേഽനുജ .. 28 ..

ഗതം ഹസ്തഗതം രാജ്യം ക്ഷണാദിന്ദ്രാസനോപമമ് .

വനേ വാസസ്തു സമ്പ്രാപ്തഃ കോ വേദ വിധിനിർമിതമ് .. 29 ..

ബാലഭാവാച്ച വൈദേഹീ ചലിതാ ചാവയോഃ സഹ .

നീതാ ദൈവേന ദുഷ്ടേന ശ്യാമാ ദുഃഖതരാം ദശാമ് .. 30 ..

ലങ്കേശസ്യ ഗൃഹേ ശ്യാമാ കഥം ദുഃഖം ഭവിഷ്യതി .

പതിവ്രതാ സുശീലാ ച മയി പ്രീതിയുതാ ഭൃശമ് .. 31 ..

ന ച ലക്ഷ്മണ വൈദേഹീ സാ തസ്യ വശഗാ ഭവേത് .

സ്വൈരിണീവ വരാരോഹാ കഥം സ്യാജ്ജനകാത്മജാ .. 32 ..

ത്യജേത്പ്രാണാന്നിയന്ത്യത്വേ മൈഥിലീ ഭരതാനുജ .

ന രാവണസ്യ വശഗാ ഭവേദിതി സുനിശ്ചിതമ് .. 33 ..

മൃതാ ചേജ്ജാനകീ വീര പ്രാണാംസ്ത്യക്ഷ്യാമ്യസംശയമ് .

മൃതാ ചേദസിതാപാങ്ഗീം കിം മേ ദേഹേന ലക്ഷ്മണ .. 34 ..

ഏവം വിലപമാനം തം രാമം കമലലോചനമ് .

ലക്ഷ്മണഃ പ്രാഹ ധർമാത്മാ സാന്ത്വയന്നൃതയാ ഗിരാ .. 35 ..

ധൈര്യം കുരു മഹാബാഹോ ത്യക്ത്വാ കാതരതാമിഹ .

ആനയിഷ്യാമി വൈദേഹീം ഹത്വാ തം രാക്ഷസാധമമ് .. 36 ..

ആപദി സമ്പദി തുല്യാ ധൈര്യാദ്ഭവന്തി തേ ധീരാഃ .

അല്പധിയസ്തു നിമഗ്നാഃ കഷ്ടേ ഭവന്തി വിഭവേഽപി .. 37 ..

സംയോഗോ വിപ്രയോഗശ്ച ദൈവാധീനാവുഭാവപി .

ശോകസ്തു കീദൃശസ്തത്ര ദേഹേനാത്മനി ച ക്വചിത് .. 38 ..

രാജ്യാദ്യഥാ വനേ വാസോ വൈദേഹ്യാ ഹരണം യഥാ .

തഥാ കാലേ സമീചീനേ സംയോഗോഽപി ഭവിഷ്യതി .. 39 ..

പ്രാപ്തവ്യം സുഖദുഃഖാനാം ഭോഗാന്നിർവർതനം ക്വചിത് .

നാന്യഥാ ജാനകീജാനേ തസ്മാച്ഛോകം ത്യജാധുനാ .. 40 ..

വാനരാഃ സന്തി ഭൂയാംസോ ഗമിഷ്യന്തി ചതുർദിശമ് .

ശുദ്ധിം ജനകനന്ദിന്യാ ആനയിഷ്യന്തി തേ കില .. 41 ..

ജ്ഞാത്വാ മാർഗസ്ഥിതിം തത്ര ഗത്വാ കൃത്വാ പരാക്രമമ് .

ഹത്വാ തം പാപകർമാണമാനയിഷ്യാമി മൈഥിലീമ് .. 42 ..

സസൈന്യം ഭരതം വാഽപി സമാഹൂയ സഹാനുജമ് .

ഹനിഷ്യാമോ വയം ശത്രും കിം ശോചസി വൃഥാഗ്രജ .. 43 ..

രഘുണൈകരഥേനൈവ ജിതാഃ സർവാ ദിശഃ പുരാ .

തദ്വംശജഃ കഥം ശോകം കർതുമർഹസി രാഘവ .. 44 ..

ഏകോഽഹം സകലാഞ്ജേതും സമർഥോഽസ്മി സുരാസുരാൻ .

കിം പുനഃ സസഹായോ വൈ രാവണം കുലപാംസനമ് .. 45 ..

ജനകം വാ സമാനീയ സാഹായ്യേ രഘുനന്ദന .

ഹനിഷ്യാമി ദുരാചാരം രാവണം സുരകണ്ടകമ് .. 46 ..

സുഖസ്യാനന്തരം ദുഃഖം ദുഃഖസ്യാനന്തരം സുഖമ് .

ചക്രനേമിരിവൈകം യന്ന ഭവേദ്രഘുനന്ദന .. 47 ..

മനോഽതികാതരം യസ്യ സുഖദുഃഖസമുദ്ഭവേ .

സ ശോകസാഗരേ മഗ്നോ ന സുഖീ സ്യാത്കദാചന .. 48 ..

ഇന്ദ്രേണ വ്യസനം പ്രാപ്തം പുരാ വൈ രഘുനന്ദന .

നഹുഷഃ സ്ഥാപിതോ ദേവൈഃ സർവൈർമഘവതഃ പദേ .. 49 ..

സ്ഥിതഃ പങ്കജമധ്യേ ച ബഹുവർഷഗണാനപി .

അജ്ഞാതവാസം മഘവാ ഭീതസ്ത്യക്ത്വാ നിജം പദമ് .. 50 ..

പുനഃ പ്രാപ്തം നിജസ്ഥാനം കാലേ വിപരിവർതിതേ .

നഹുഷഃ പതിതോ ഭൂമൗ ശാപാദജഗരാകൃതിഃ .. 51 ..

ഇന്ദ്രാണീം കാമയാനസ്തു ബ്രാഹ്മണാനവമന്യ ച .

അഗസ്തികോപാത്സഞ്ജാതഃ സർപദേഹോ മഹീപതിഃ .. 52 ..

തസ്മാച്ഛോകോ ന കർതവ്യോ വ്യസനേ സതി രാഘവ .

ഉദ്യമേ ചിത്തമാസ്ഥായ സ്ഥാതവ്യം വൈ വിപശ്ചിതാ .. 53 ..

സർവജ്ഞോഽസി മഹാഭാഗ സമർഥോഽസി ജഗത്പതേ .

കിം പ്രാകൃത ഇവാത്യർഥം കുരുഷേ ശോകമാത്മനി .. 54 ..

വ്യാസ ഉവാച

ഇതി ലക്ഷ്മണവാക്യേന ബോധിതോ രഘുനന്ദനഃ .

ത്യക്ത്വാ ശോകം തഥാത്യർഥം ബഭൂവ വിഗതജ്വരഃ .. 55 ..

ഇതി ശ്രീദേവീഭാഗവതേ മഹാപുരാണേഽഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം സംഹിതായാം തൃതീയസ്കന്ധേ ലക്ഷ്മണകൃതരാമശോകസാന്ത്വനം നാമൈകോനത്രിംശോഽധ്യായഃ .. 29 ..

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ദേവീഭാഗവതപുരാണമ്/സ്കന്ധഃ_03/അധ്യായഃ_29&oldid=75608"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്

-